

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)
SSN Paweł Wiliński

w sprawie **M. C. i K. K.**,
skazanych za czyny z art. 148 § 1 pkt 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 23 stycznia 2019 r.,
kwestii wznowienia z urzędu postępowania zakończonego wyrokiem Sądu
Apelacyjnego w [...] z dnia 24 stycznia 2002 r., sygn. akt II AKa [...],

p o s t a n o w i ł

**stwierdzić, że brak jest podstaw do wznowienia z urzędu
postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu
Apelacyjnego w [...] z dnia 24 stycznia 2002 r., sygn. akt
II AKa [...].**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 5 lipca 2001 r., sygn. akt II K [...],
utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 stycznia
2002 r., sygn. akt II AKa [...], zostało skazanych 5 osób, w tym K. K. i M. P. C.,
za dokonanie dwóch zabójstw – A. N. i S. N. – ze szczególnym okrucieństwem,
zakwalifikowanych z art. 148 § 2 pkt 1 k.k. Kasacje wniesione przez obrońców
skazanych od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego Sąd Najwyższy oddalił
postanowieniem z dnia 8 stycznia 2003 r., sygn. akt III KK 261/02.

Pismem z dnia 27 maja 2013 r. obrońca skazanych K. K. i M. P. C.,
powołując się na przepisy art. 540 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 542 § 1 k.p.k.,

art. 547 § 2 k.p.k. oraz art. 544 § 2 k.p.k., złożyła wniosek o wznowienie postępowania w opisaney wyżej sprawie tych skazanych oraz o uchylenie wyroków sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w S. – z uwagi na to, że w sprawie po wydaniu orzeczenia ujawniły się nowe fakty i dowody nieznane przedtem sądowi, wskazujące na to, że skazani nie popełnili przypisanych im czynów. Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2013 r., sygn. akt III KO 51/13, Sąd Najwyższy oddalił wniosek o wznowienie.

Kolejny wniosek o wznowienie w niniejszej sprawie dotyczący K. K. został wniesiony przez obrońcę tego skazanego 8 września 2015 r. Wniosek również został oddalony przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 10 grudnia 2015 r., sygn. akt III KO 99/15, ze względu na to, że był oparty na tych samych dowodach, który były już przedmiotem analiz Sądu Najwyższego w sprawie III KO 51/13.

Pismem z dnia 26 października 2018 r., obrońca skazanych K. K. i M. C. wniósł o wznowienie postępowania zakończzonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 stycznia 2002 r. sygn. II AKa [...], utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 5 lipca 2001 r. sygn. II K [...]. Wniosek został oparty na podstawie z art. 542 § 3 i 4 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. tj. uchybieniu polegającym na orzekaniu w sprawie przez osobę nieuprawnioną do orzekania. Uchybienia tego obrońca dopatruje się w orzekaniu przez SSR E. O. w składzie Sądu Okręgowego w S. wydającego w sprawie K. K. i M. C. wyrok z dnia 17 marca 2000 r., sygn. II K [...], następnie uchylony przez Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 24 listopada 2000 r., sygn. II AKa [...]. Zdaniem skarżącego sędziego E. O. została nieprawidłowo, z naruszeniem przepisów art. 63 i art. 24 prawa o ustroju sądów powszechnych, delegowana do orzekania w składzie Sądu Okręgowego, co wobec brzmienia art. 439 § 1 k.p.k. skutkowało bezwzględną wadliwością wyroku tego Sądu z dnia 17 marca 2000 r. Zdaniem obrońcy, mimo uchylenia tego wyroku Sądu Okręgowego przez Sąd Apelacyjny w [...] i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, omawiane uchybienie przeniknęło do wyroku Sądu Okręgowego z dnia 5 lipca 2001 r., który następnie został utrzymany w mocy prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 24 stycznia 2002 r., sygn. II AKa [...], a to ze względu na okoliczność, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy przeprowadził przewód

sądowy w ograniczonym zakresie, opierając się w znacznej części na dowodach przeprowadzonych przez skład orzekający, w którym orzekała SSR E. O..

W konkluzji wniosku obrońca wniósł o wznowienie prawomocnie zakończonych postępowania w sprawie K. K. i M. C., uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 5 lipca 2001 r., sygn. akt II K [...] i innych orzeczeń zapadłych w przedmiotowym postępowaniu sądowym oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w S.. Ponadto wnioskował o wstrzymanie wykonania prawomocnego wyroku w stosunku do obu skazanych.

W odpowiedzi na pismo obrońcy prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o uznanie, że wniosek stanowi sygnalizację uchybień określonych w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. i stwierdzenie, że brak jest podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

Dnia 21 stycznia 2019 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo obrońcy skazanego, w którym wniósł o nieuwzględnienie stanowiska zaprezentowanego przez prokuratora Prokuratury Krajowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wznowienie postępowania z powodu uchybień, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k., możliwe jest wyłącznie z urzędu (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW 2005, z. 5, poz. 48). Z tych względów strona - nie dysponując w tym zakresie własnym wnioskiem o wznowienie postępowania - może, w oparciu o treść art. 9 § 2 k.p.k., zasygnalizować organowi procesowemu potrzebę podjęcia czynności z urzędu. Wobec tego wniosek obrońcy skazanych został przez Sąd Najwyższy potraktowany jako sygnalizacja uchybienia stanowiącego podstawę do wznowienia postępowania karnego z urzędu.

Sąd Najwyższy nie stwierdził ziszczenia się przesłanki do wznowienia postępowania karnego zdefiniowanej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 17 marca 2000 r. (sygn. II K [...]), który został wydany z udziałem SSR E. O., delegowanej do Sądu Okręgowego w S., został następnie uchylony przez Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 24 listopada 2000 r., sygn. II AKa [...]. Wbrew twierdzeniom obrońcy zawartym we wniosku, wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 17 marca 2000 r. nie stał się „horyzontalnie prawomocny w części”. Został on bowiem zaskarżony w całości przez obrońców skazanych na ich korzyść, zaś przez oskarżyciela publicznego

i oskarżyciela posiłkowego – na niekorzyść oskarżonych w części dotyczącej orzeczenia o karze. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 listopada 2000 r. wyrok Sądu Okręgowego z dnia 17 marca 2000 r. został uchylony w całości a nie w części dotyczącej orzeczenia o karze (k. 2686). Wobec powyższego, Sąd Okręgowy w S. był zobowiązany ponownie rozpoznać sprawę w całości, także w zakresie orzeczenia o winie oskarżonych. Przywołany we wniosku obrońcy fragment uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 listopada 2000 r. zawiera rzeczywiście następujące stwierdzenie: „Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, choć wyrok wobec oskarżonych: M. P. C., K. K. i R. M. T. został uchylony tylko w zakresie kary, Sąd I instancji jest zobligowany do przeprowadzenia dowodów i dokonania ponownych ustaleń faktycznych w sprawie.” Zacytowany fragment uzasadnienia jest niespójny z tezą wyroku, co w żaden sposób nie może podważyć jego skutków prawnych realizujących się w uchyleniu zaskarżonego wyroku wydanego z udziałem SSR E. O.. Ponadto obrońca nie przytoczył dalszej części uzasadnienia zawierającej wskazania skierowane do Sądu Okręgowego, któremu przekazano sprawę do ponownego rozpoznania: „Ustalenie winy oskarżonych powinno być dokonane po głębokiej analizie wszystkich okoliczności podmiotowo-przedmiotowych towarzyszących zdarzeniu”.

Z okoliczności, że sąd ponownie rozpoznający sprawę mógł zastosować art. 442 § 2 k.p.k. w żaden sposób nie można wywodzić, iż także orzeczenie wydane po ponownym rozpoznaniu sprawy, stanowiącym następstwo uchylenia wyroku Sądu Okręgowego w S. w całości, jest dotknięte ewentualnym uchybieniem z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., jakie zaistniało w toku pierwszego postępowania przed sądem pierwszej instancji.

Wyrokiem, którym uznano skazanych winnymi zabójstwa dwóch osób i na podstawie którego skazani obecnie odbywają karę pozbawienia wolności jest wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 5 lipca 2001 r., sygn. akt II K [...], utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 stycznia 2002 r., sygn. akt II AKa [...]. W składzie orzekającym ww. sądów nie zasiadała SSR E. O., wobec czego nie ma podstaw do wznowienia postępowania karnego w tej sprawie.

Jedynie na marginesie powyższych ustaleń należy zauważyć, że delegowanie SSR E. O. do Sądu Okręgowego w S. było prawidłowe i nie naruszało ówczesnie obowiązujących przepisów. Jak wynika z przedłożonych przez obrońcę aktów delegowania, zostały one wydane na podstawie art. 63 § 1 i art. 24 § 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tj.: Dz. U. z 1994 r., Nr 7, poz. 25, ze zm.). Tymczasem jedynie w razie delegowania sędziego przez Ministra Sprawiedliwości bez jego zgody na podstawie art. 63 § 2 ustawy, łączny czas delegacji nie mógł przekroczyć trzech miesięcy w ciągu roku (art. 63 § 4 ustawy z 1985 r.). Delegowanie sędziego za jego zgodą na podstawie art. 63 § 1 ustawy z 1985 r. nie było limitowane czasowo, co jednoznacznie potwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 lutego 1993 r. (I KZP 42/92, OSNKW 1993, z. 5 - 6, poz. 37), stwierdzając: „czas trwania delegacji sędziego do pełnienia obowiązków w innym sądzie na podstawie art. 63 § 1 pr. o u.s.p. nie jest [...] ograniczony żadnym ustawowym terminem. Nie wchodzi tu bowiem wtedy w grę ochrona niezawisłości sędziowskiej, skoro taka delegacja następuje za zgodą sędziego. Naturalnie okres ważności delegacji powinien być w jakiś sposób określony tak, aby status sędziego delegowanego różnił się w sposób widoczny od statusu osoby powołanej na stanowisko sędziego danego sądu na stałe, zwłaszcza gdy chodzi o działalność w sądzie wyższego rzędu.”

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.